

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 30.09.14

HØRING – INNFØRING AV 24-ÅRSGRENSE FOR FAMILIEETABLERING

Juridisk rådgivning for kvinner, JURK, viser til høringsbrev av 26.06.14 vedrørende forslag om endringer i utlendingsloven. Vi takker for tilliten som høringsinstans.

JURK gir gratis juridisk rådgivning til kvinner, og vi uttaler oss på bakgrunn av de erfaringer vi har gjort i vår saksbehandling. JURK støtter ikke forslaget om 24-årsgrense for familieetablering.

Innledning

I dagens samfunn fører økt globalisering til at langt flere enn tidligere finner ektefelle fra land utenfor Europa. Som 18-åring kan man gifte seg med den man ønsker. Da bør man også få lov til å leve sammen med sin ektefelle, uavhengig av om ektefellen er fra et land utenfor EØS-området.

Regjeringens forslag om 24-års aldersgrense har som formål å hjelpe personer som har blitt tvangsgiftet. JURK mener regjeringen heller bør iverksette tiltak for å forhindre at tvangsekteskap i det hele tatt forekommer. Regjeringen fremhever individets frihet til å velge som en av sine viktigste kjerneverdier. Et slikt forslag vil forhindre flere individers frihet til å ta egne valg, og er ikke særlig egnet til å beskytte mot tvangsekteskap.

Telefon:
22 84 29 50

Telefonmottak:
Man kl 09 - 15
Ons kl 17 - 20

Klientmottak:
Man kl 12 - 15
Ons kl 17 - 20

Adresse:
Arbins gate 7
0253 Oslo
www.jurk.no

Vi vil i det følgende redegjøre for hvorfor vi mener foreslåtte lovendringer ikke bør innføres.

Alderskrav er ikke et effektivt virkemiddel for å bekjempe tvangsekteskap

JURK mener det ikke er forholdsmessighet mellom mål og middel i departementets forslag.

Den foreslåtte lovendringen er ikke spisset mot de tilfellene av familieetablering hvor tvangsekteskap skjer, men generelt mot all familieetablering for personer under 24 år hvor en av partene i paret kommer fra utvalgte deler av verden. JURK stiller seg spørrende til om det ikke kan finnes bedre egnede virkemidler enn dette, og vil dessuten fremheve at forslaget om lovendring bygger på udokumenterte antakelser med hensyn til hva lovendringen rent faktisk vil behjelp. I tilfeller hvor giftemål gjøres under tvang er formålet til utøver av tvangen å ta ekteskapsvalget for en annen person. Det er usikkert om tidspunktet for når det kan søkes om familieinnvandring vil være av særlig stor betydning for tvangsutøveren.

Det er heller ikke gitt at en 24-års aldersgrense vil gjøre det enklere for vedkommende som utsettes for tvangsgiftemålet å stå i mot. Selv om en 24-åring er mer moden enn en 18-åring, vil selve tvangen være den samme. Dersom presset eller den direkte tvangen fra familien er sterk, vil trolig ikke alderen til vedkommende som skal giftes bort være av avgjørende betydning.

I en artikkel på VG nett 26.06.14 med tittelen «Vil ha 24-årsgrense for utlenlandsekteskap» stiller Anne Stifjeld, leder av Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse seg skeptisk til hvorvidt regjeringens forslag vil fungere. Ifølge Røde Kors finner flere familier metoder for å omgå regelverket. Hun sier at selv om man har en 18-årsgrense for å kunne gifte seg, blir enkelte tvangsforlovet eller venter med å registrere ekteskapet formelt før barna blir myndige. Videre sier hun om regjeringens forslag at «Uansett er disse ungdommene lovet bort til en ektefelle og har dermed press på seg til å gifte seg når de er fylt 24 år.»

Alderskravet vil imidlertid ramme svært mange frivillig inngåtte ekteskap

Et generelt utformet alderskrav rammer absolutt flest frivillig inngåtte ekteskap. Det er vanskelig å se at det er gjort en tilstrekkelig proporsjonalitetsvurdering mellom mål og middel i denne saken.

JURK bemerker at hensynet til familielivet til en som velger å gifte seg med en utenfor EØS-området er lite vektlagt i høringsforslaget. JURK mener norske partnere og eventuelle barn ikke skal måtte flytte til utlandet for å leve som en familie. Det vil føre til manglende integrering for hele familien, og barnet vil ha dårligere tilknytning til Norge fra barndommen av.

JURK mener forslaget strider mot respekten for unge menneskers ønsker og behov. Departementets forslag fratår norske borgere mellom 18 og 24 år valget om å gifte seg i ung alder og bo med ektefellen i Norge. JURK finner det urovekkende at en ung person med oppfylt inntektskrav gis valget om å flytte fra Norge for å leve som en familie, eller leve i et avstandsforhold. JURK bemerker at forslaget kan føre til dårligere tilknytning til Norge, dårligere integrering og manglende tillit og lojalitet til den norske staten.

Tiltak mot tvangsekteskap bør ikke være tilknyttet verdensdeler

At tiltaket i så stor grad er knyttet til de som ønsker å gifte seg med personer fra bestemte deler av verden, virker fordømmende. Tiltak bør være uavhengig av hvilket land tvangsgiftet potensielt kan skje. JURK savner departements tiltak for å verne de som blir tvangsgiftet innenfor EØS-området, og i Norge.

Da aldersgrensen vil ramme langt flere frivillige ekteskap enn tvangsekteskap, vil det oppleves som svært urimelig for personer som ønsker å inngå et frivillig ekteskap på tvers av landegrensene. Disse gis ikke samme rettigheter til å leve med sin ektefelle, som de som gifter seg i Norge eller i EØS-området. JURK bemerker at et skille mellom de som ønsker ektefelle utenfor EØS-området og de innenfor, vil føre til følelsen av forskjellsbehandling hos norske borgere samt manglende tillit til den norske staten.

Utlendingsloven er et nyttig virkemiddel i forebygging av tvangsekteskap

Et tiltak for å forhindre tvangsekteskap i utlendingsloven § 56 (4) er krav om intervju av referansepersonen dersom ekteskapet er inngått i utlandet. Det innebærer også at referansepersonen må komme til Norge uten ektefellen, og kan dermed hindre ektefellen innreise. JURK mener dette er et godt tiltak mot tvangsekteskap, som har forholdsmessighet mellom mål og middel, uten at det går utover frivillige ekteskap.

24-års aldersgrense for familieetablering kan medføre utilsiktede virkninger

JURK bemerker at 24-årsgrensen kan føre til at den som blir tvangsgiftet blir tvunget til å forbli i utlandet til vedkommende er gammel nok til å søke om familieinnvandring. JURK mener det er fare for tilbakeholdelse i utlandet, mishandling og dårlige levekår for norske borgere hvis aldersgrensen oppfattes på ovennevnte måte av de som utøver tvangen.

For Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

Naila Parveen

saksbehandler

Marta Trzcinska

daglig leder